

مدیریت و برنامه ریزی در کلاس های چند پایه

مؤلفان:

رستمی

کارشناس ارشد برنامه ریزی و سی

حدیث رستمی

کارشناس علوم تربیتی، آموزش ابتدایی

فاطمه غلامی

کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی

سرشماره	رستمی، مرتضی، ۱۳۷۴ - Morteza, Rostami
عنوان و نام پدیدآور	مدیریت و برنامه ریزی در کلاس های چندپایه / مولفان مرتضی رستمی، حدیث رستمی، قاسم غلامی.
مشخصات نشر	مشهد انتشارات جالیز، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۱۱۹ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۴-۴۳-۷: ۳۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	کلاس های چندپایه
نوع	Combination of grades
موضوع	کلاس های چندپایه - ایران
موضوع	Combination of grades - Iran
موضوع	اسداری
موضوع	Classroom management
شناسه افزوده	رستمی، حدیث، ۱۳۷۸ - Hadith, Rostami
شناسه افزوده	جلد ۳۰، طبع ۱۳۷۰
شناسه افزوده	LP۱۰۲۹
رده بندی کنگره	۳۷۱/۲۵
رده بندی دیویی	۵۸۳۳۸۶
شماره کتابشناسی ملی	

شماره پروانه
انتشارات جالیز
۱۳۳۸۳

مدیریت و برنامه ریزی در کلاس های چندپایه

مرتضی رستمی، حدیث رستمی، قاسم غلامی

ناشر: انتشارات جالیز

چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۸ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۱۱۹

قیمت: ۳۰۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۷ - ۴۳ - ۶۷۷۴ - ۶۲۲ - ۹۷۸

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرائی: سعید محمد مهدیزاده فیض آبادی

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی

تلفن تماس: ۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸ - ۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵ - ۰۹۱۵۹۳۰۹۹۶۳

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۱۳

فصل اول

کلیات کلاس های چندپایه

- تاریخچه کلاس های چندپایه..... ۱۶
- تحقیقات انجام شده در زمینه ی کلاس های چندپایه..... ۱۷
- منظور از تدیس چندپایه چیست؟..... ۱۹
- اهداف آموزش چندپایه ای..... ۱۹
- فواید آموزش چندپایه..... ۱۹
- ویژگی های معلم کلاس چندپایه..... ۲۰
- عوامل مؤثر در پیدایش کلاس های چندپایه در روستاها..... ۲۱
- ده ماده ی طلایی برای تشکیل و اداره کلاس های چندپایه..... ۲۲
- بررسی چالش ها و مسائل اساسی در کلاس های چندپایه..... ۲۴
۱. نیروی انسانی..... ۲۴
۲. الگوی آموزشی..... ۲۴
۳. آموزش..... ۲۴
۴. سازماندهی برنامه درسی..... ۲۵
۵. موقعیت جغرافیایی، اقتصادی و فرهنگی کلاس های چندپایه..... ۲۵
۶. وقت..... ۲۵
۷. فقدان تجهیزات آموزشی و بهداشتی..... ۲۶
۸. کوچک بودن فضای آموزشی..... ۲۶
- چندپایه در برابر تک پایه..... ۲۷

۲۹..... مقایسه

۲۹..... الف) شباهت‌های بین کلاس‌های چندپایه و تک‌پایه:

۲۹..... ب) تفاوت‌های بین کلاس‌های چندپایه و تک‌پایه:

فصل دوم

اصول مدیریت و برنامه ریزی در کلاسهای چندپایه

۳۲..... مدیریت کلاس چیست؟

۳۲..... مفاهیم عمده در مدیریت کلاس

۳۲..... الف) توان آموزشی

۳۲..... ب) تدوین اجرای قواعد

۳۲..... ج) مدیریت مذاکره

۳۳..... د) بدرفتاری و خطای تحصیلی

۳۴..... عناصر مؤثر بر مدیریت کلاس

۳۴..... ۱. برنامه‌ریزی

۳۴..... ۲. وضع قوانین ساده و مؤثر

۳۴..... ۳. بازخورد مثبت در آغاز کار

۳۴..... ۴. جهت‌دهی روشن و واضح

۳۴..... ۵. تصویرسازی، سازماندهی و کنترل کلاس

۳۴..... ۶. ثبت نمرات و امتیازات

۳۵..... اصول مدیریت کلاسی

۳۶..... چهار قانون مدیریت کلاس

۳۷..... دیدگاه مدرسه از مدیریت کلاس

۳۷..... ۱. خودمختاری

۳۷..... ۲. آزادمنشی

- ۳۷..... ۳. تغییر رفتار
- ۳۷..... ۴. روابط مابین افراد
- ۳۷..... ۵. نظریه علمی
- ۳۷..... ۶. سیستم‌های اجتماعی
- ۳۸..... اگر معلم بر کلاس مدیریت نکند
- ۳۸..... چگونه مدیریتی می‌تواند جذابیت ساز باشد؟
- ۳۹..... نحوه‌ی مدیریت در کلاس‌های چندپایه
- ۴۱..... آماده‌سازی کلاس
- ۴۲..... راهبردهای آفرینش (آزماندهی گروه‌ها و فعالیت‌ها)
- ۴۲..... راهبردهای آفرینش چیست؟
- ۴۴..... عوامل تأثیرگذار در انتخاب راهبردهای آموزشی
- ۴۴..... مدیریت زمان
- ۴۵..... انتخاب کمک آموزگار یا معلم یار
- ۴۶..... رهنمودهایی جهت مدیریت مؤثر در کلاس‌های چندپایه
- ۴۸..... تعریف برنامه‌ریزی
- ۴۹..... روش‌های برنامه‌ریزی کلاس‌های چندپایه
- ۴۹..... ۱. روش محوری
- ۵۰..... ۲. روش گروهی
- ۵۱..... ۳. روش تلفیقی

فصل سوم

اصول برنامه نویسی و طرح درس در کلاسهای چندپایه

- ۵۴..... بخش اول: برنامه‌نویسی در کلاس‌های چندپایه
- ۵۴..... تعریف برنامه هفتگی

۵۶	 نکات لازم در برنامه‌نویسی کلاس‌های چندپایه
۵۹	 جدول مواد و ساعات تدریس هفتگی اول تا ششم ابتدایی
۶۰	 برنامه هفتگی کلاس شش‌پایه بر اساس شیوه محوری
۶۱	 برنامه هفتگی کلاس شش‌پایه بر اساس شیوه گروهی
۶۳	 بخش دوم: طرح درس نویسی در کلاس‌های چندپایه
۶۳	 طرح درس چیست؟
۶۳	 محاسن طرح درس
۶۴	 انواع طرح درس
۶۴	 الف) طرح درس سبانه
۶۶	 ب) طرح درس روزانه
۶۶	 توضیحات طرح درس ویژه کلاس‌های چندپایه
۷۳	 نکات مهم در هماهنگ کردن برنامه‌های درس و طرح درس

فصل چهارم

روشهای تدریس و ارزشیابی در کلاسهای چندپایه

۷۶	 مقدمه
۷۷	 نگاه اجمالی به تاریخچه روش‌های تدریس در آموزش جهان
۷۸	 مفهوم تدریس
۷۹	 الگوی تدریس چیست؟
۷۹	 تعریف روش تدریس
۸۱	 ویژگی‌های یک روش تدریس خوب
۸۲	 تدریس و ارتباط آن با سایر علوم
۸۳	 رویکردها در کلاس چندپایه
۸۳	 الف) رویکرد معلم محور

۸۳	ب) رویکرد دانش آموز محور.....
۸۳	ج) رویکرد فعالیت محور.....
۸۳	د) رویکرد خود راهبری.....
۸۳	ه) رویکرد یادگیری از همسالان.....
۸۴	رویکرد جدید در تدریس.....
۸۴	معرفی روش های تدریس مورد استفاده در کلاس های چندپایه.....
۸۴	۱. یادگیری مشارکتی.....
۸۴	۲. گروه های دانش آموزی تقسیم موفقیت (STAD).....
۸۵	ب) روش چرخش.....
۸۵	ج) باهم آموزی.....
۸۵	د) پژوهش گروهی (iR).....
۸۶	ه) یادگیری انفرادی مبتنی بر تک گروه (ILBTA).....
۸۶	و) نوشتن مشارکتی.....
۸۶	ز) گروه - بازی - مسابقه (TGT).....
۸۶	۲. کارآموزی شناختی.....
۸۷	۳. تدریس خصوصی.....
۸۷	۴. داریست زدن.....
۸۷	۵. روش تدریس پرسش و پاسخ یا روش سقراطی.....
۸۸	۶. روش تدریس مبتنی بر بازی.....
۸۸	۷. روش تدریس مبتنی بر ایفای نقش.....
۸۸	۸. روش تدریس مبتنی بر کاوشگری.....
۸۹	نکاتی چند برای بهینه کردن آموزش چندپایه ای.....
۸۹	ارزشیابی در کلاس های چندپایه.....

تعریف ارزشیابی.....	۸۹
اهداف ارزشیابی.....	۹۰
انواع ارزشیابی در تدریس.....	۹۱
۱- ارزشیابی تشخیصی.....	۹۱
۲- ارزشیابی تکوینی.....	۹۱
۳- ارزشیابی پایانی.....	۹۱
نقش ارزشیابی برای یادگیری در چارچوب ارزشیابی برای ارتقا.....	۹۱
راهنمایی برای ترغیب ارزشیابی برای یادگیری در کلاسهای چندپایه.....	۹۲
۱. تسهیل مسئولیت فردی برای یادگیری.....	۹۲
۲. استفاده از سایر روشها و راهها برای عنوان منبع ارزشیابی.....	۹۲
۳. استفاده از فعالیت برای یادگیری با ظرفیت ارزشیابی.....	۹۳

فصل پنجم

راهنمایی و مشاوره در کلاسهای چندپایه

مقدمه.....	۹۶
تعریف راهنمایی.....	۹۸
تعریف مشاوره.....	۹۸
تعریف کلاس چندپایه.....	۹۸
نقش و جایگاه مشاوره در دوره ابتدایی.....	۹۹
گستره راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی.....	۱۰۰
اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره در کلاسهای چندپایه.....	۱۰۲
راهنماهای راهنمایی و مشاوره در کلاسهای چندپایه.....	۱۰۵
کلام پایانی.....	۱۱۴
منابع و مآخذ.....	۱۱۷

پیشگفتار

کلاس‌های درس چندپایه به‌طور عمده در مدرسه‌های روستایی تشکیل می‌شوند. دلیل اصلی تشکیل چنین کلاس‌هایی هم به حدنصاب نرسیدن تعداد دانش‌آموزان در یک‌پایه تحصیلی است که معمولاً حدنصاب تعداد دانش‌آموزان برای رسمیت یافتن کلاس‌های درس را در هر پایه، نظام آموزشی تعیین و ابلاغ می‌کند. با روند رو به افزایش مهاجرت از روستاها به شهرها، زمینه تشکیل کلاس‌های چندپایه هم فراهم می‌آید. کلاس چندپایه همان‌طور که از نام آن پیداست، از چندپایه تحصیلی (دو یا سه‌پایه یا بیش‌تر) تشکیل می‌شود و به همه دانش‌آموزان آن، در تمام طول سال تحصیلی یک معلم آموزش می‌دهد. در کلاس‌های چندپایه، دانش‌آموزانی در سنین متفاوت و یا توانایی‌ها و مهارت‌های متفاوت، شرکت می‌کنند و در این کلاس، دانش‌آموزان با همه تفاوت‌هایی که از نظر سنی، سطح رشد و مهارت‌ها و توانایی‌های یادگیری دارند، در کنار هم و به‌وسیله یک معلم آموزش می‌بینند. نگاه‌های مختلفی به کلاس‌های درس چندپایه وجود دارد. برخی این کلاس‌ها را در زمره معضلات نظام آموزشی می‌دانند که باید از میان برداشته شود. بعضی دیگر، وجود این کلاس‌ها را به‌مثابه فرصتی برای آموزش و پرورش بهینه به شمار می‌آورند. تدریس در کلاس‌های درس چندپایه و دانش‌آموزی در این کلاس‌ها، تجارب فراوانی را به بار می‌آورد. تجارب برآمده از کلاس‌های چندپایه برای معلمان، افزایش توانایی حرفه‌ای و وابستگی به دانش‌آموزان است که به گفته‌ی یکی از معلمان کلاس چندپایه: "معلم کلاس چندپایه، سرپرست خانواده پر فرزندی است که باید برای همه‌ی آنان به صورت متفاوت برنامه‌ریزی کند و به نسبت مساوی محبت خود را به هر کدام از بچه‌ها نشان دهد و بر این درست نه کلاس درس چندپایه «کلاس زندگی» است."

بر این اساس، کتاب حاضر با عنوان مدیریت و برنامه‌ریزی در کلاس‌های چندپایه در پنج فصل تدوین گردیده که باعث می‌شود، بخش عمده‌ای از تئوری‌های کلاس‌های چندپایه مجدداً در دسترس و به‌روزرسانی قرار گرفته و برای معلمان خوش‌ذوق و حرفه‌ای در مسیر عمل قرار گیرد، هم‌چنین بخش‌ها و مطالب جدیدی ارائه می‌گردد که نشان می‌دهد در سال‌های اخیر در کشور ما، کلاس‌های چندپایه موردتوجه بیشتری قرار گرفته‌اند اما تا رسیدن به سطح مطلوب انتظارات فاصله زیادی دیده می‌شود.

در فصل اول، معلمان عزیز با کلیات کلاس‌های چندپایه از قبیل تعریف و تاریخچه‌ی کلاس‌های چندپایه، عوامل مؤثر در پیدایش کلاس‌های چندپایه، بررسی چالش‌ها و مشکلات این نوع کلاس‌ها، ویژگی‌های

معلم کلاس چندپایه، اهداف و فواید آموزش چندپایه‌ای، مقایسه‌ی کلاس‌های چندپایه با تک‌پایه و... آشنا می‌شوند.

در فصل دوم تحت عنوان اصول مدیریت و برنامه‌ریزی در کلاس‌های چندپایه، علاوه بر آشنایی با مدیریت کلاس به‌طور عام و اصول مدیریت کلاسی با مدیریت و برنامه‌ریزی کلاس‌های چندپایه به‌طور خاص نیز آشنا خواهند شد.

در فصل سوم اصول و قواعد برنامه‌نویسی کلاس‌های چندپایه و تهیه طرح درس‌ها به‌طور ویژه مورد بحث قرار گرفته و مثال‌هایی برای آن‌ها ارائه می‌گردد.

در فصل چهارم نیز، موضوعاتی مرتبط با رویکردها و روش‌های تدریس در کلاس‌های چندپایه و ارزشیابی برای یادگیری در این‌گونه کلاس‌ها مطرح شده است.

در فصل پنجم، می‌شود تا به مسئله‌ی اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره در کلاس‌های چندپایه پرداخته و به بیان و بدین دانش‌آموزان، اطلاعات و آگاهی‌هایی بیشتر از قبل ارائه کند.

در پایان ذکر این نکته ضروری است که به سبب گستردگی مطالب، این کتاب میرا از احتمال خطا و اشتباه نیست، لذا از خوانندگان محترم به‌دین معلمان، اساتید و دانشجو معلمان انتظار می‌رود در صورت تمایل، مؤلفین را از نظرات و پیشنهادات خود آگاه سازند. ضمناً از کلیه اساتید و همکاران که در تألیف این اثر، مشوق و مددکار مؤلفین بوده‌اند، خالصانه قدردانی می‌نماییم.

شما می‌توانید از طریق ایمیل زیر، با مؤلفین به‌طور مستقیم ارتباط داشته باشید.

ایمیل: marakmarch00000@gmail.com

مؤلفین

تابستان ۱۳۹۸